

historisch te danken was aan het opkomen der eerste Westersche Christenheid.

Kappeyne van de Coppello, die dit inzag, brandmerkte dan ook terecht deze verhouding als valsch.

Nadat nu onze Gereformeerden begonnen waren iets te zeggen over dezen locus, liep daarnaast ook de philosophische wijze van behandeling dezer zaak. In die dagen toch deed men beide aan theologie en aan philosophie, waaronder die van Aristoteles verstaan werd. (In Frankrijk mainteneerde zich nog een tijd lang de philosophie van Petrus Ramus). Dogmatiek en Philosophie waren voor een goede opvoeding onmisbaar. Daarbij had men de zonderlinge combinatie van eene theologische faculteit zonder ethica en een literarische faculteit met de Heidensche ethica van Aristoteles, die in drieën verdeeld was: Politica, Oeconomica en Scholastica.

Tot de Politica behoorde alles, wat op de regeling van het staatswezen betrekking had, de sociale wetenschap, die Gesellschaftslehre, tot de oeconomica, alles, wat de regeling van 't huisgezin en familieleven betrof; tot de scholastica, alles, wat zich op het schoolwezen betrekken liet.

(De Universiteit stond toen als de res publica literarum naast de res publica civilis.)

Nadat Calvijn nu begonnen was, gingen onze Gereformeerden na hem voort dezen locus uit Christelijken wortel op te trekken. De Juridische Faculteit echter, die de Politica van Aristoteles volgde, hield daarmede geen rekening. Daar bleef een rechtsontwikkeling gelden, die met de Christelijke basis niets gemeen had. Alstedt, die in zijn Encyclopaedie voor alle vakken handboeken geeft, heeft gepoogd een begründung te geven van het rechtswezen en van den locus de Magistratu. Wel is waar bracht hij er een Christelijk element in, maar zonder organisch verband en diep inzicht.

Aan den eenen kant stonden dus de theologische professoren, die den Locus de Magistratu bij het regimen ecclesiae behandelden en daarnaast liep de philosophie van Aristoteles, die onder den invloed van Descartes en Hugo de Groot weer een nieuwe ontwikkeling tegemoet ging.

Bij à Marck ontstond daarom de poging iets uitgebreiders te geven. Hij deelt zijn Locus de Magistratu in 2 deelen: „Politica en Oeconomica”. Dat hij eerst de Politica behandelt, is eenigszins zonderling, daar toch de staat uit de gezinnen ontstaat en niet omgekeerd.

Tengevolge van de bemoeiingen der Protestantsche en Gereformeerde Theologie met den locus de Magistratu, is ook de Roomsche Theologie zich met dezen locus de industria gaan bezighouden.

Bellarminus wierp zich op de quaestie in zijn „de Controversiis” en wel in het „Tractatus de Pontifice Romano”, gelijk we vroeger reeds zagen. Hij heeft